

JUBILEÁ

PROF. DR. INŽ. JURAJ HOSTOMSKÝ ŠESŤDESIATROČNÝ

Prof. dr. inž. Juraj Hostomský dožíva sa vo februári v plnej duševnej a telesnej sile šesťdesiatich rokov. Narodil sa 17. februára 1904 v Táboře v Čechách. Po skončení strednej školy v Pelhřimove študoval na Karlovej univerzite v Prahe chémiu, matematiku a fyziku. Po úspešnom obhájení doktorskej práce pracoval u prof. Heyrovského, laureáta Nobelovej ceny, a u prof. Křepelku. Túžba po vedeckom poznaní viedla ho do cudziny. Najprv ako štipendista Ministerstva školstva pracoval v Chemickom ústave univerzity v Nancy u prof. Vavona v odbore terpénov. Tu pripravil rad nových esterov borneolu a na základe optickej otáčavosti získaných preparátov dokázal platnosť Ruleho pravidla. Za tieto práce získal diplom, ktorý mu umožňuje vyššie štúdiá.

Po návrate z Francúzska sa J. Hostomský rozhodol pracovať v odbore chemického spracovania dreva na buničinu a papier. Uplatňuje sa ako chemik a neskoršie ako závodný asistent vo vtedajšej Slovenskej papierni v Ružomberku, kde riešil niektoré otázky bielenia buničiny a glejenia papieroviny. Vedomosti v odbore výroby buničiny a papiera si potom zdokonalil ako štipendista Národohospodárskeho ústavu Českej akadémie vied najskôr u prof. Jonasa v Darmstadte, potom u prof. Hägglanda na Ústave pre techniku celulózy pri Vysokej škole technickej v Štokholme. Tam pracoval na príprave lignínu z dreva pôsobením formaldehydu, resp. na prispôbení varného postupu dreva nasledujúcemu tlakovému spracovaniu sulfitových výluhov, ako aj na príprave vedľajších produktov zo sulfátového výluhu.

Takto nadobudnuté poznatky začína J. Hostomský uplatňovať v papierni A. Scherb v Türokheime pri Colmare v Alsasku, kde zaviedol spôsob kontroly prevádzky, a v Björneborgu vo Fínsku, kde úpravou sulfitového výluhu bol spolutvorcom výroby pekárskeho kvasníc.

Po návrate z cudziny pracoval ako chemik v Žilinskej celulóžke pri zavádzaní výroby sulfitovej viskózovej celulózy a sledoval jej spracovanie na hodváb v pobočnom závode v priadarni umelého hodvábu v Senici nad Myjavou. V Harmaneckej papierni zaviedol J. Hostomský takú prevádzkovú kontrolu, ktorá prispela k tomu, že sústavne sa rozvíjajúca výroba vo svojej rozmanitosti a nová technológia bielenia sulfitovej buničiny, jej zošľachtovanie a spracovanie na zvláštne výrobky sa stávali hospodársky únosnými. Do týchto čias spadá napísanie monografie spolu s doc. L. Rysom, *Skúšanie mechanickej pevnosti celulózy*.

Plodná je činnosť J. Hostomského v novovybudovanej továrni na výrobu umelého hodvábu vo Svite, vtedajších Batizovciach, kde sa takisto uplatnili jeho tvorivé schopnosti. Tu spolu s ostatnými odborníkmi zavádzal výrobu umelého hodvábu, viskózovej striže, celofánu a líhu sodného. Nadobudnuté poznatky neskoršie veľmi cielavedome použil v Batovom výskumnom ústave v Zlíne, kde pracoval na príprave buničiny z bukového dreva pre spracovanie na chemické vlákna. Pre tento účel zriadil a uviedol do prevádzky poloprevádzkovú stanicu na buničinu.

Po oslobodení r. 1945 sa ihneď prihlásil k budovaniu znárodneného priemyslu. Vtedy sa v plnej miere uplatnili technicko-vedecké a organizačné schopnosti J. Hostomského, najprv vo funkcii vládneho komisára novovytvoreného národného podniku Juhočeské papierne, n. p., vo Větrní pri Českom Krumlove, neskoršie ako námestníka podnikového riaditeľa a nakoniec podnikového riaditeľa najväčšieho národného podniku z odboru výroby papiera v ČSSR. V tejto funkcii bol J. Hostomský postavený pred vážnu úlohu.

skonsolidovať pomery v zverenom podniku sústredením roztrieštenej výroby, zavedením výroby nových finálnych výrobkov, vystupňovaním výroby technického papiera najmä pre silnoprúdové káble a zabezpečením dodávky rotačného papiera pre polygrafický priemysel. Toto malo obzvlášť veľký politický dosah. Tieto úlohy J. Hostomský vďaka svojej húževnatosti využitím vtedajších výhod znárodneného priemyslu odborne správnu organizáciu práce uspokojive vyriešil.

Na novozriadený Výskumný ústav drevársky v Bratislave bol J. Hostomský r. 1949 povolaný vo funkcii vedúceho oddelenia pre celoštátny výskum celulózy. Tu organizoval a riešil mnohé z hľadiska celoštátneho a národohospodárskeho veľmi významné úlohy, z ktorých príprava buničiny z rýchlorastúcich drevín bola vtedy najaktuálnejšou. Týmito prácami položil základný kameň pre ďalší výskum na tomto úseku.

Roku 1951 na požiadanie Chemickej fakulty SVŠT J. Hostomský prechádza na túto vysokú školu najprv ako zástupca docenta, potom ako docent, od r. 1953 ako zástupca profesora a profesor Slovenskej vysokej školy technickej.

Na Katedre chemickej technológie dreva a chemických vlákien sa zamerlal na výuku v chémii dreva, v špeciálnej technológii výroby papiera a suploval chémiu výrobných procesov na Strojníckej fakulte SVŠT v Bratislave. Popri pedagogickej práci iniciatívne pracuje v základnom a technologickom výskume dreva a papiera na katedre, je školiteľom mnohých aspirantov a s veľkým pochopením sa venuje príprave a vedeniu diplomových prác a študentským vedeckým krúžkom, čo je výrazom vzorného pomeru učiteľa k svojim žiakom, ktorým je starostlivým pedagogickým vedúcim.

Prof. J. Hostomský je uznávaným pedagógom a vedcom vo svojom odbore. Na pozvanie navštívil mnohé socialistické, ako aj kapitalistické krajiny, kde prednášal o otázkach základného výskumu dreva. Výsledky svojej experimentálnej činnosti publikuje v domácich i zahraničných časopisoch. V 55 pôvodných prácach rieši otázky základného a technologického výskumu dreva a je spoluautorom monografie *Výroba papiera v teórii a praxi* (II. diel), ktorá je celoštátnou vysokoškolskou učebnicou. Bohatú mimopedagogickú činnosť, spočívajúcu najmä v spolupráci s priemyslom, kde je stálym poradcom, využíva aj pri svojich úspešných prednáškach a laboratórnych cvičeniach, čím prispieva k výchove pokrokového a odborne zdatného dorastu.

Celá odborná verejnôst z úprimného srdca blahoželá prof. dr. inž. J. Hostomskému k jeho jubileu. Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu, ku ktorej mu prajeme vela zdravia, elánu a pracovných úspechov.

F. Kozmál